

Секція фінансів, банківської справи та державного управління

УДК: 336.71

НЕДОСКОНАЛІСТЬ МЕТОДИК ОЦІНЮВАННЯ БАНКІВ ВІТЧИЗНЯНИМИ ТА ІНОЗЕМНИМИ РЕЙТИНГОВИМИ АГЕНТСТВАМИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ

*Ю. С. Довгаль, асистент
О. Д. Дахно, студент гр. 401-ЕФ
Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка*

У сучасному світі рейтингові агентства та їх оцінки займають особливе місце. Система рейтингів поступово стає ключовим елементом світової економіки. З виникненням агентств склалась і відносно єдина рейтингова шкала, що відображає рівень ризиків того чи іншого боргового зобов'язання. Як правило, кредитний рейтинг позначається комбінацією латинських літер А, В, С і т.д., які показують ступінь надійності боргового зобов'язання та його позиції на фінансовому ринку.

Кредитні рейтинги діляться на довго- й короткострокові. Довгострокові відображають здатність емітента своєчасно виконувати свої боргові зобов'язання: рейтинги категорії ААА присвоюються найбільш надійним позичальникам, а оцінкою D нагороджуються емітенти, що оголосили дефолт. Крім кредитних рейтингових оцінок, агентства можуть також присвоювати індивідуальні рейтинги, які відображають фінансову стійкість окремого банку. Код літерами (А, В, С, D, Е) показує, наскільки стабільні позиції банку, без врахування потенційної зовнішньої підтримки. Дані рейтинги оцінюють схильність банку до ризиків та управління ризиками, будучи оцінкою агентства відносно імовірності виникнення значних труднощів, у результаті яких банку знадобиться підтримка.

До розгортання фінансової кризи на теренах нашої держави оцінки міжнародних агентств щодо банків України були оптимістичними. Рейтингове агентство «Standard & Poor's» («S&P») знизило оцінку долі проблемних активів українських банків з 75% до 35 — 50% у зв'язку з поліпшенням ситуації в банківській системі. Хоча навіть такі цифри банкіри вважали завищеними. На їх думку, доля проблемних кредитів не перевищувала в країні 10%. У групі країн, що мають ВПА (валові проблемні активи) на рівні 35 — 50%, компанію Україні складають Аргентина, Білорусь, Індонезія, Казахстан, Китай, Росія та Таїланд. Нацбанк у своїх оглядах використовує більш ліберальні принципи оцінювання, тому банки були незадоволені новою оцінкою «S&P».

Нижче наведена порівняльна таблиця, на якій зображено офіційний та «народний» рейтинги найгірших банків. Цікавим є той факт, що обидва ці рейтинги очолює один і той же банк.

Таблиця 1 — Рейтинги банків

Офіційний рейтинг найстабільніших банків		Народний рейтинг	
Приватбанк	31 375,23	Приватбанк	-145,7970
Райффайзен Банк Аваль	17 588,36	Мегабанк	-144,2250
Ощадбанк	12 078,88	«БРР»	-144,2250
«Надра»	8 869,43	Хоум Кредит Банк (Home Credit Bank)	-125,9921
УкрСиббанк	7 685,95	«Кредит-Днепр»	-125,9921
Укрпромбанк	7 488,26	«БИГ Енергия»	-125,9921
Укрексімбанк	7 247,71	«Фінансова ініціатива»	-100.0000
Укрсоцбанк	6 914,30	Плюс банк	-100.0000
«Фінанси та Кредит»	6 242,53	ВТБ	-100.0000
Укргазбанк	5 280,30	«Арма»	-100.0000

Примітка. Складено за даними Асоціації українських банків

Одночасно агентство «Standard & Poor's» підтвердило, що, виходячи з оцінки ризиків країни (так званої оцінки BICRA), банківська система України належить до групи 10, найгіршої, в якій знаходяться Болівія, Венесуела та Ямайка. З точки зору ймовірності надання державної підтримки приватним банкам, що відчувають фінансові труднощі, «Standard & Poor's» віднесло Україну до категорії країн, готових надати підтримку, і не додало додаткових сходинок до рейтингів українських приватних банків. «Ми вважаємо, що під час кризи керівництво країни посилить нагляд та регулювання організацій, що відчувають труднощі, але банки (навіть ті, які мають великі частки ринку) не можуть розраховувати на своєчасну та необмежену адресну фінансову підтримку», — йдеться в матеріалах агентства. 21 жовтня стало відомо, що міжнародні рейтингові агентства «Fitch» і «Moody's» понизили рейтинги низки українських банків. Зокрема як повідомили «Українські новини», агентство «Fitch» знизило рейтинги 10-ти українських банків з рівня ВВ- до В+ довгострокові рейтинги «Сведбанку», банку «Форум», «ПроКредит Банку», «ВТБ Банку», «Укрсіббанку», «Укрсоцбанку», «Правекс-банку», Ощадбанку, Укрексімбанку, а також понизило з рівня В- до ССС довгостроковий рейтинг банку «Надра». При цьому агентство «Fitch» підтвердило на рівні В довгостроковий рейтинг Приватбанку.

Основна причина економічної кризи полягає в діяльності рейтингових агенцій. Про це під час роботи III Форуму «Європа — Україна: Наступний крок до об'єднаної Європи?» заявив директор Інституту перспективних досліджень Бернард Фельдерер (Австрія). На його думку, ці рейтингові агенції зробили велику шкоду, оголосивши падіння рейтингу деяких європейських країн, у тому числі України. За його словами, проблема в тому, що майже всі рейтингові агенції знаходяться по той бік океану, на американському континенті. Вони мають вплив на американську економіку та американські підходи. Ці приватні компанії працюють на прибуток і отримують гроші від тих, для кого вони створюють ці рейтинги: «Це провина не лише рейтингових агенцій, але й деяких банків, що мали свої інтереси в тому, щоб оголосити негативні рейтинги для цих країн, підігравши таким чином очікування ще більшої хвилі кризи в країнах на тлі світової», — розповів він.

Директор Інституту перспективних досліджень зауважив, що потрібно створити нову систему рейтингів і, можливо, єдину рейтингову агенцію, яка б працювала з країнами та знала їх реалії. За його словами, існуючі агенції цих реалій не знають.

Література

1. „Рейтингова оцінка діяльності банків України” // *Економіка України*, — 2008. — №2
2. <http://banker.ua>.
3. <http://www.standardandpoors.ru>.

УДК 336.5.02

МЕТОД КОРЕЛЯЦІЙНО-РЕГРЕСІЙНОГО АНАЛІЗУ ПРИ ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ ВИТРАТ

*О. І. Литвин, студентка гр. 5-ЕО (м)
Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка*

Кожному підприємству хочеться мати великі прибутки, але багато з них зіштовхується зі зменшенням прибутковості бізнесу. Це серйозна проблема, з якою доводиться боротися підприємству. Як відомо, його майбутній прибуток створюється в основному на стадії виробництва, оскільки найбільш надійним і чесним способом його отримання є постійне скорочення витрат і зниження собівартості продукції. Тому для ефективного управління прибутком підприємство має здійснювати управління витратами. Одним із таких методів є диференціація витрат на змінні та постійні.

Метою даної роботи є розгляд методик збільшення прибутковості підприємства за допомогою особливостей диференціації й планування витрат на виробництво.

Витрати виробництва – це вираження в грошовій формі поточних витрат трудових, матеріальних, фінансових та інших видів ресурсів на виробництво продукції. Ці поточні витрати обліковуються і плануються як собівартість продукції. Від них залежить величина прибутку підприємства. Оскільки ця залежність обернена, то суб'єкт господарювання прагне якомога зменшити собівартість продукції.

Тому підприємство змушене постійно здійснювати пошук найбільш вигідних комбінацій між змінними витратами на одиницю продукції, постійними витратами, ціною та обсягом продажу.

Існує кілька методів диференціації витрат, серед яких можна виділити такі:

1. Метод проведення технологічного аналізу. Цей метод трудомісткий, але за його допомогою можна визначити взаємозв'язок між фактором витрат та їх загальним обсягом. Це здійснюється шляхом вивчення всіх технологічних операцій і аналізу їх доцільності, а також визначення потреби